

Plan för likabehandling och förebyggande arbete för att motverka diskriminering

TORSHOLKENS FÖRSKOLA
REKTOR: ANN-SOPHIE NILSSON

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vår vision	4
Syfte	4
Nuläge	4
Beredskap	5
Aktiva åtgärder	6
kön	6
könsidentitet eller könsuttryck	6
Etnisk tillhörighet.....	7
Religion eller annan trosuppfattning	8
Funktionsnedsättning.....	9
Sexuell läggning	10
Ålder	10
Upptäck, utreda och åtgärda trakasserier och kränkande behandling	11
Rutiner för att upptäcka	11
Anmälningsskyldighet.....	12
Om problemet skulle kvarstå så agerar vi såhär	12
Dokumentation	12
UTVÄRDERING år 2018/ VT2019	13
Läroplan för förskola, Lpfö18	15
Barnkonventionen	16
Diskrimineringslagen (2008:567)	17
Skollagen (2010:800)	17
Juridiska begrepp	17
Diskriminering	17
Trakasserier & Kränkande behandling	18
Sexuella trakasserier	19
Represalier	19
Lagar, förordningar och litteratur	20

Genom att arbeta med normer i förskolan bidrar ni till att barn får utvecklas som de unika individer de är, utan att begränsas av föreställningar om de olika grupper de ingår i (som till exempel kön, funktion, etnicitet). Dessutom bidrar arbetet till ett ökat handlingsutrymme för alla, även de vuxna på förskolan. Det normkreativa arbetet är en del av demokratiarbetet på förskolan. När ni arbetar med normer synliggör och konkretiserar ni de grundläggande demokratiska värden så som "människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med de svaga och utsatta", som det står i läroplan för förskolan. Och ni bidrar till att minska mobbing och diskriminering. (Samuelsson & Ivarsson, 2015, s. 22)

Inledning

Varje barn har rätt att utvecklas och lära utifrån sina egna förutsättningar utan kränkande behandling. Förskolan har i uppdrag att arbeta för en miljö som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (enligt diskrimineringslagen, skollagen 6kap 8§ och läroplan för förskolan Lpfö18).

Förskolan ska varje år upprätta en plan mot kränkande behandling enligt 6kap 8§ i **skollagen**. Den ska innehålla aktiva åtgärder utifrån de 7 diskrimineringsgrunderna enligt både skollagen och diskrimineringslagen. De aktiva åtgärderna ska utvärderas varje år och utvärderingen ska ligga till grund för kommande års plan.

Lagarna förbjuder diskriminering och kränkande behandling och ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Om trakasserier eller andra kränkningar äger rum i eller i samband med verksamheten är förskolan skyldig att utreda och åtgärda det inträffade.

De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

I den här planen för likabehandling och förebyggande för diskriminering kommer vi att utgå från boken *Normkreativitet i förskolan – om normkritik och vägar till likabehandling* skriven av Karin Salmson & Johanna Ivarsson. Denna bok tar upp praktiska övningar både för personal och barn som vi kommer att använda oss utav.

Utöver detta bygger denna plan på Diskrimineringslagen, Skollagen (2010:800), Läroplan för förskola och de Allmänna råd som finns för förskola. Det innebär att alla som arbetar hos oss, enligt lag ska verka för ett normkritiskt förhållningsätt där alla är en del av ett sammanhang. Detta oavsett *”kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”* (Läroplan för förskola, Lpfö18 s. 5)

Vision

Att alla som kommer till oss, oavsett anledning ska känna sig trygga, sedda och som en del i ett sammanhang. Vårt förhållningsätt, vuxna som arbetar på förskolan, oavsett utbildningsgrund, ska alltid utgå från att varje individ är fri att få utvecklas utifrån sig själv och sina förutsättningar. Det inbegriper ett naturligt demokratiuppdrag för alla som verkar på förskolan.

Vårt mål med arbetet för att förebygga diskriminering är att involvera alla. Med det menar vi att en ettåring, utifrån sina förutsättningar, sina möjligheter till uttryck, ska få känna att hen har rätt att uttrycka sina känslor, viljor och behov utan att bli dömd utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna, lika mycket som våra äldsta barn på förskolan. Pedagogernas mål är att arbeta utifrån ett normkreativ arbetssätt där lyssnande istället för tillsägelser står i fokus. Detta arbete kan inte isoleras enbart till barnen, även om denna plan är upprättad för dem, utan att arbeta för en jämlik värld innefattar alla! Barn och vuxna, enhet och samhälle.

Förskolans utgångspunkt, i alla lägen, ska vara barnets bästa. (Barnkonventionen artikel 3)

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. (Läroplan för förskola, Lpfö18, s. 5)

Syfte

Med denna likabehandlingsplan vill vi kunna förebygga och kartlägga eventuella kränkningar och trakasserier för att främja alla likas värde oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen. (Läroplan för förskola, Lpfö18, s. 4)

Nuläge

Under HT19/VT20 kommer förskolan att arbeta mer ingående med ett normkritiskt förhållningssätt utifrån boken Normkreativitet i förskolan – om normkritik och vägar till likabehandling av Karin Salmson & Johanna Ivarsson.

Hösten startas upp med ny fördelning av grupper och 4 ny inskolade barn. Fokus kommer därför främst att vara trygghet, rutiner och att lära känna alla. De nya gruppindelningarna ser vi som spännande då ett antal barn har övergått från småbarn till stora sidan. Pedagogerna är i samma arbetslag som tidigare men barngrupperna de har är nya för terminen.

Eftersom vi har sett att vila är ett av de områden som vi har behövt fokusera på kommer vi den höstterminen att fokusera på den tid då barnen inte är i sina planerade grupper. Detta för att se om ett mer strukturerat arbete där inflytande och demokrati kan få ta ännu mer plats än tidigare, kan öppna upp för fler diskussioner både med barn och pedagoger.

Beredskap

Utifrån utvärderingen har vi höstterminen 2019 haft fokus på just vilan. Pedagogernas raster och mål och syfte med just vilan. På vilket sätt får barnen inflytande och möjlighet till påverkan?

Ett underlag har skapats där inflytande, påverkan och demokrati står i fokus. Lärandeobjekten är framtagna så att alla som arbetar i arbetslaget ska veta vad som är utgångspunkten i arbetet. Detta dokument ses som ett underlag snarare än som något definitivt.

Aktiva åtgärder

Utifrån de 7 diskrimineringsgrunderna (Diskrimineringslagen)

Kön

1. Att någon är kvinna eller man (Diskrimineringslagen 2008:567, Inledande bestämmelser 5 §)

Mål

Behandla alla lika oavsett kön

Arbetssätt

- Ha ett lika förhållningssätt till barnen oavsett kön,
- Bemöt varje barn lika och reflektera över vad som uppmärksammas hos varje barn. Pojkar och flickor ska bemötas lika och inte bemötas utifrån stereotypa könsmönster.

Aktiva åtgärder

- Reflektion i arbetslaget kring hur personalen bemöter barn utifrån kön. Bemöt barnens eventuella kommenterar på ett öppet och icke stereotypt förhållningsätt gällande kön. Belys allas lika värde.
- Då flickor och pojkar vid vissa tillfällen grupperar sig utifrån kön då de leker ska lekmiljön ses över och hur barnen ger utrymme till att fördelas observeras. Det behöver nödvändigtvis inte vara något problem men orsak och samverkan är viktiga faktorer att synliggöra. Barnen ska vara fria att själva bestämma aktivitet oavsett kön och pedagogers förhållningsätt gällande val av aktivitet är en avgörande faktor. Varje arbetslag observerar sin egen grupp och pedagogerna tar gemensamt fram underlag för detta.

OBS! Detta sker vid enstaka tillfällen och utifrån fjolårets utvärdering leker de oftast i olika grupper.

Könsidentitet eller könsuttryck

2. könsöverskridande identitet eller uttryck: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön (Diskrimineringslagen 2008:567, Inledande bestämmelser 5 §)

Mål

Frisksportsklubben Tor förskola AB
Stationsvägen 17 C
241 74 Stehag
Telefonnummer till förskolan: 0413 403710

Rektor i förskola: Ann-Sophie Nilsson
Telefonnummer: 0736819145
e-mail: info@torsholken.se
www.torsholken.se

Behandla alla lika oavsett könsidentitet eller könsuttryck

Arbetssätt

- Ha ett lika förhållningssätt till barnen oavsett könsidentitet eller könsuttryck,
- Bemöt varje barn lika och reflektera över vad som uppmärksammas hos varje barn, exempelvis klädsel, kroppsspråk osv. Alla ska bemötas lika och ska inte bemötas utifrån stereotypa könsmonster.

Aktiva åtgärder

Bemöt alla barn lika oberoende av stereotypa könsidentiteter eller könsuttryck. Ha ett öppet förhållningssätt i diskussion med barnen kring olika situationer som kan belysa könsidentitet eller könsuttryck. Det kan exempelvis handla om vilka kläder flickor respektive pojkar ska ha. Det är viktigt att personalen på förskolan är noga med att ha ett öppet förhållningssätt kring allas lika värde oavsett exempelvis klädsel.

Diskussion i arbetslaget

- Bemöter vi alla barn utifrån ett icke diskriminerande arbetssätt gällande barns könsidentitet eller könsuttryck?
- Har vi ett tillåtande klimat på förskolan där varje barn är fri att få uttrycka sig utifrån sig själv?

Etnisk tillhörighet

3. etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande (Diskrimineringslagen 2008:567, Inledande bestämmelser 5 §)

Mål

Behandla alla lika oavsett etnisk tillhörighet

Arbetssätt

- Visa intresse för barnets hemland,
- Uppmärksamma andra länders traditioner och kultur.

Aktiva åtgärder

Ta hjälp av barnens vårdnadshavare om information om hemlandets traditioner. Använda oss av barnens olika hemspråk. Vuxnas förhållningssätt; prata med barnen dagligen under olika aktiviteter som t.ex. matsituation (alla barn får inte äta allt). Ta upp olika kulturer, de som finns på avdelningen men belys även det som finns utanför förskolans ram.

Då Torsholkens förskola har en stark norm av vithetsnormen är det viktigt att ha med detta i det arbete som sker på förskolan. Kartlägg barnens etnicitet på förskolan och använd det som utgångspunkt i arbetet med etnisk tillhörighet. Kanske har någon varit på resa, blir intresserad av något djur eller dylikt. Ta då dessa tillfällen till att aktivt prata och arbeta med etnicitet och olika kulturer utan att de bryter mot någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

- Se över dockor på förskolan. Har alla olika hudfärg?
- Hur ser miljön ut där barnen leker familj? Vilka är utgångspunkterna i utformningen av denna miljö?
- Finns det böcker som belyser olika etniciteter?
- Finns det böcker som utspelar sig på olika platser i världen?
- Sätt upp en stor karta över världen. Diskutera utifrån kartan olika platser. Kanske med utgångspunkt från böcker? Samtal? Planerade aktiviteter? Osv.

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd. (DO, Diskrimineringsombudsmannen)

Mål

Behandla alla lika oavsett religion eller annan trosuppfattning

Arbetsätt

- Ha ett öppet förhållningssätt och visa intresse för olika religioner,
- Uppmärksamma andra religioners traditioner.

Aktiva åtgärder

Lyfta allas rätt att vara olika. Ta hjälp av vårdnadshavarna om information om religionens traditioner.

Pedagogerna ska med hjälp av vårdnadshavarna få kunskap om hur vi ska bemöta barnens religion i förskolan.

Ta tillvara på olika dagar, exempelvis FN-dagen för att belysa empati och gemenskap.

Funktionsnedsättning

4. funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå (Diskrimineringslagen 2008:567, Inledande bestämmelser 5 §)

Mål

Att möta alla efter sina egna förutsättningar och se olikheter som styrkor

Arbetsätt

- Praktiskt utforma miljön för att det ska bli en god lärande miljö som är tillgänglig och öppen för alla barn,
- Alla pedagoger ska ha kunskap om funktionsnedsättningen hos barn som går på förskolan.

Aktiva åtgärder

Vid behov ska pedagogerna på barnets avdelning upprätta en handlingsplan som beskriver barnets funktionsnedsättning och hur barnet behöver stöttas och utmanas i sin vardag på förskolan. Handlingsplanen ska sedan alla pedagoger på förskolan ta del av. Lyft olikheter och det unika i varje människa i samband med barns frågor om olikheter och funktionshinder. Vi lär känna barnet och läser av deras signaler.

Handlingsplanen uppdateras kontinuerligt utifrån uppkomna förändringar i barnets utveckling. Denna handlingsplan sker i samarbete med vårdnadshavare/vårdnadshavarna.

- När pedagoger ritar tillsammans med barnen är det viktigt att tänka på att man ritar olika typer av människor exempelvis människor som sitter i rullstol.
- Tänka på vilka ord man väljer så att det inte utgår från en norm som är gemensam för alla utom den med funktionsnedsättningen. Exempelvis så kanske man inte bör säga att vi tar en bensträckare om alla inte har möjlighet att just ordagrant göra det, även om syftet med ordet bensträckare är för paus. (Bok: *Normkreativitet i förskolan – om normkritik och vägar till likabehandling*)
- Att personalen på förskolan använder sig av ordet funktionsvariation istället för funktionsnedsättning för att belysa att olikheter är en del av ett sammanhang.
- Se så att böcker som finns på förskolan belyser även olika funktionsvariationer.
- Se över material på förskolan. Exempelvis material till dockhuset. Hur ser funktionsvariationen ut?
- Bemöt alla barn utifrån sina egna förutsättningar. Ett barn med neuropsykiatrisk funktionsvariation ska inte känna sig utanför och kunskap om barn med olika behov är därför av vikt för att bemöta varje barn på bästa sätt.

Sexuell läggning

5. sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
(Diskrimineringslagen 2008:567, Inledande bestämmelser 5 §)

Mål

Alla ska behandlas lika oavsett sexuell läggning

Arbetsätt

- Ha ett respektfullt förhållningsätt till familjers olika levnadssituationer,
- Medvetandegör och för en öppen dialog om ämnet,

Aktiva åtgärder

Förhållningsättet hos pedagogerna som arbetar på förskolan ska vara tillåtande och accepterande för varje individ, utan att döma utifrån fastställda normer.

- Se över om böcker belyser olika familjekonstellationer på ett likvärdigt sätt
- Se över om böcker belyser olika kärleksrelationer på ett likvärdigt sätt
- Rita tillsammans med barnen och belys olika kärlek och familjekonstellationer
- Utifrån planerad lek för en aktiv diskussion kring olikheter på ett naturligt sätt
- Tänka på hur ett samtal med barn sker gällande familjekonstellationer. Ta inte förgivet att alla lever utifrån heteronormen.

Ålder

6. ålder: uppnådd levnadslängd (Diskrimineringslagen 2008:567, Inledande bestämmelser 5 §)

Mål

Att se varje individs utveckling och behov utifrån barnet oberoende av ålder

Arbetsätt

- Utmana barnen efter varje individs utveckling och behov
- Anpassa den fysiska och psykosociala miljön efter barnens behov

Aktiva åtgärder

Uppmuntra barnet i deras fortsatta utveckling genom att vara lyhörda, delaktiga och närvarande pedagoger. Ge barnen möjlighet att våga och vilja utmana sig själva genom att ha ett förhållningsätt där man har en tilltro till att barnet kan och handled barnet.

- Skapa åldersöverskridande projekt där barn i olika åldrar får möjlighet att verka tillsammans

- Låta barn leka tillsammans oberoende av ålder
- Bemötande ska vara inkluderande oberoende av ålder
- Alla barn ska vara delaktiga i arbetet för likabehandling och förebyggande åtgärder för kränkande behandling.

Upptäcka, utreda och åtgärda trakasserier och kränkande behandling

På var avdelning görs en kartläggning över barngruppen samt diskussion kring metoder för att förebygga diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling. Detta görs i början av varje termin men ligger sedan till grund för vidare arbete och diskussion under hela terminen.

Vårdnadshavarna har daglig kontakt med personalen och kan när de vill och behöver även kontakta förskolechefen samt föräldrarepresentanterna. Vårdnadshavarna har blivit informerade kring hur de kan lyfta eventuella problem eller framföra sina åsikter.

När nya barn inskolas så informeras vårdnadshavare om Torsholkens likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

Metoder som används vid kartläggning är bland annat rundvandring med samtal tillsammans med barnen. Detta sker i mindre grupper.

Även diskussion utifrån litteratur, intervju och spontana situationer ligger till grund för det förebyggande arbetet.

Rutiner för att upptäcka:

Pedagoger

- Observation kring bemötande och förhållningsätt
- Observation kring barns lek och gruppering
- Diskussion utifrån BRUK (Skolverkets självskattningssystem) NORMER OCH VÄRDEN
- Checklista för bemötande (Skolverkets publikation *Förskolans och skolans värdegrund – förhållningsätt, verktyg och modeller* av Erica Jonvallen.) (Hämtat från boken *Normkreativitet i förskolan – om normkreativitet och vägar till likabehandling*)

Barn

- Rundvandring och intervju med barnen för att kartlägga eventuella riskområden
- Boksamtal

Anmälningsskyldighet:

När det framkommit att någon blivit diskriminerad, trakasserad eller om någon annan kränkning har inträffat är förskolan skyldig att agera direkt. Om en personal får kännedom om att ett barn har blivit kränkt ska detta meddelas till rektorn. Det ska då göras en utredning där berörd personal tillsammans med arbetslaget kartlägger och analyserar vad som hänt och vilka åtgärder som ska vidtas. Ibland kan det räcka med att göra en mindre förändring i verksamheten för att åtgärda problemet, men ibland krävs det större omfattning och kartläggningen bör då omfatta hela arbetslaget samt Rektor. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för arbetet med värdegrunden på förskolan. Vårdnadshavare informeras utifrån sitt eget barn.

Dokumentation förs på förskolan, vilka åtgärder som vidtagits och hur de följts upp.

Om problemet skulle kvarstå så agerar vi så här:

- Vi reflekterar och går igenom vår dokumentation, har vi missat något?
- Vi kontaktar vårdnadshavare/vårdnadshavarna för samarbete
- Vid behov kontaktas specialpedagog
- Vi upprättar en åtgärdsplan med uppföljning vid behov tillsammans med vårdnadshavare/vårdnadshavarna och eventuell med en specialpedagog

Dokumentation

Pedagogerna kommer att planera in aktiviteter utifrån de aktiva åtgärderna. Deras utvärdering sker sedan veckovis, månadsvis och varje termin. Varje termin gör rektorn en sammanställning över alla utvärderingarna och efter ett år utvärderas planen helt.

Kontinuerlig sker samtal med alla, pedagoger och rektor för att gemensamt se till att planen följs och att vi arbetar förebyggande för likabehandling och kränkande behandling.

Utvärdering av 2018/VT 2019

Denna termin har läslyftet varit i fokus och böckerna har varit en stor väg i arbetet med likabehandling och kränkning. Litteraturen i sig har bidragit till diskussion i arbetslagen och problematiseringarna utifrån läslyftet har gett pedagogerna ett lugn och en trygghet i att möta alla barn. Detta har avspeglat sig på både en trygg arbetsgrupp men också på barnen som nästan alltid är igång med olika projekt, leker, vilar, observerar osv.

Såklart är det inte enbart Läslyftet och litteraturen som är en isolerad del utan även det strukturella arbetat, det organisatoriska arbetet har bidragit till detta.

I pedagogernas utvärdering kan man se att de önskar att de ska arbeta ännu mer systematiskt och dokumentera mer för att synliggöra värdegrundsarbetet ytterligare. Detta är något som vi i nästa års plan kommer att fokusera extra på.

Det kommer även fram att de arbetar som goda förebilder och medvetet handleder barnen i konflikter för att ge dem verktyg att i framtiden lösa dem självständigt. Ett bra bemötande oavsett barn eller vuxen är av vikt för ett likvärdigt och inkluderande arbete på förskolan.

Det har även använts kort med frågeställningar till barnen där diskussion har först samt känslobilder som underlag vid samtal med barnen och vilka känslor vi har och hur vi kan se dem.

Medvetet har pedagogerna arbetat med att alla barn ska komma till tals. En del barn vill ta med saker hemifrån och pedagogerna har då låtit barnen få presenter och berätta om denna sak vid samlingen. Medvetet har då de andra barnen också fått möjlighet att prata om en sak även om de inte haft en med hemifrån. Detta för att lyfta att alla barn ska få komma till tals.

Diskussion om kläder har förts och pedagogerna ha under terminen medvetet fokuserat på att benämna olika kläder och inte enbart ex. nya kläder eller kläder med figurer på. Det har gjort att även barnen nu uppmärksammar olika färger och mönster på kläder och jämför ofta med andra saker på förskolan. Att uppmärksamma barns kläder kan vara en del i att se ett barn, men det är också viktigt i ett normkreativt arbete då allas kläder är lika oavsett vad barnet väljer att ha på sig.

Det vi har sett är att under en viss tid på eftermiddagen tenderar det att bli stökigare och fler konflikter uppstår. Det är inte en oroväckande stökighet men en påtaglig skillnad från den övriga tiden på dagen. Vi har också under denna tid sett en tendens till grupperingar då pojkar och flickor delar upp sig. Detta är inte generellt och inte hela tiden men frågan är vad som händer när de delar upp sig såhär? Material? Pedagogers påverkan? Attityd? Kommentarer? Barns eget bearbetande utifrån vad de identifierar sig med? Under denna tid har pedagogerna rast (en och en) och de har själva upplevt att de inte riktigt vet var och vad de ska ta vid när det kommer tillbaka från sin rast och att det tar en liten stund att komma till ro i arbetet igen

Frisksportsklubben Tor förskola AB

Stationsvägen 17 C

241 74 Stehag

Telefonnummer till förskolan: 0413 403710

Rektor i förskola: Ann-Sophie Nilsson

Telefonnummer: 0736819145

e-mail: info@torsholken.se

www.torsholken.se

efter sin rast. Då detta uppmärksammades i början av terminen började vi redan då att strukturera upp vilan/lek på eftermiddagen på ett mer fördelat sätt vilket gav pedagogerna ett lugn. Detta är något vi kommer att arbeta vidare med under nästa år plan. Denna stund är stökigare än vanligt men är inte något som är oroväckande stökigt. Barnen är igång och leker och kanske är det bara en rastlöshet i kroppen som tar vid efter vilan?

Läroplanen för förskolan, Lpfö18

Grundläggande värden:

”Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn i förskolan ska bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas...

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. S.5

Förskolans uppdrag:

”Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar.” (s. 7)

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Många valmöjligheter ge ökade förutsättningar för barnen att bredda sina lekmönster och val av aktiviteter. Det är viktigt att alla som arbetar i förskolan bidrar till att barnen oavsett könstillhörighet ges förutsättningar för utvidgade upplevelser och uppfattningar om sina möjligheter. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar. S.8

Förskolan ska samarbeta med hemmen för att ge barnen möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. S. 8

Förståelse och medmänsklighet:

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge

barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar och livsfrågor. S.5

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barns förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer. S.6

Saklighet och Allsidighet:

Barn i förskolan ska inte bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller den andra åskådningen. Därför ska undervisningen vara saklig, allsidig och icke-konfessionell. S.6

En likvärdig utbildning:

Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar att motverka könsmonster som begränsar barnen utveckling, val och lärande. Hur förskolan organiserar utbildningen, hur barnen blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på barnen bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska därför organisera utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans, samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet. S.7

Kommunikation och skapande:

Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer...

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen. S. 9

Barnkonventionen

Barnkonventionen blir Svensk Lag januari 2020, något som är otroligt viktigt för alla barns rätt till ett tryggt, rättssäkert och hållbart liv. Bland annat tar barnkonventionen upp att artiklarna ska ha som utgångspunkt att alla barn ska skyddas mot alla former av diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna eller annat. (Artikel2)

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, var sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdssituationer, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 30

I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör ett urfolk ska ett barn som tillhör en sådan minoritet eller ett sådant urfolk inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.

Barnens och de vuxnas rättigheter och skyldigheter i förskolan bygger på följande lagar och styrdokument;

Diskrimineringslagen (2008:567)

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. (1 kap 1§ Diskrimineringslagen)

Skollagen (2010:800)

Utbildningen ska utformas i överenskommelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap 5 § Skollagen)

Juridiska begrepp

(Från lika rättigheter i förskolan, s.52-54)

Diskriminering:

”Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.”

”Det betraktas även som diskriminering om barnet blir särbehandlat och det exempelvis har med en anhörigs sexuella läggning eller funktionsnedsättning.”

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I förskolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.”

”Diskriminering kan antingen var direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har direkt koppling till exempelvis barnets kön. Det kan vara när en pojke går före en flicka i antagningskön till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.”

”Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Förskolans regler och rutiner kan verka vara neutrala, men i praktiken kanske de missgynnar ett barn på ett sätt som har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder. Om en förskola till exempel har som regel att alla barn tar av sig sina huvudbonad inomhus kan det handla om indirekt diskriminering av barn som bär religiösa attribut såsom huvudduk, kippa eller turban. Om alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som av religiösa skäl eller på grund av allergi behöver annan mat.”

Trakasserier och kränkande behandling:

”Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet.

Trakasserier eller kränkningar kan vara:

- *Fysiska (slag, knuffar)*
- *Verbala (hot, svordomar, ökennamn)*
- *Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när barnet kommer)*
- *Texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier)*

Ett barn kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra barn.

Barn som upplever sig vara trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är särskilt utsatta eftersom de befinner sig i beroendeställning. Kränkningar som begås av personal måste därför betraktas mycket allvarliga. Både diskrimineringslagen och skollagen innehåller ett absolut förbud för förskolans anställda att utsätta barn för trakasserier och kränkande behandling.

Det är trakasserier även när ett barn kränks och det har samband med till exempel en anhörigs funktionsnedsättning, könsidentitet eller könsuttryck eller ålder.

Det betraktas också som trakasserier vid kränkningar som har samband med felaktiga förmodad etisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, och så vidare.”

Sexuella trakasserier:

”Trakasserier kan också vara av sexuell art. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexualiserat språkbruk.

Det kan vara svårt att identifiera sexuella trakasserier bland barn i förskoleåldern. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis i samband med doktorslekar.”

Repressalier:

”Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan negativ behandling på grund av att barnet eller förälder har anmält förskolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när ett barn medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.”

Lagar, förordningar och litteratur som använts som underlag i denna plan

- *Diskrimineringslagen (2008:567)*
- Skolverket, *Skollagen (2010:800)*
- Skolverket, *Läroplan för förskola (Lpfö18)*
- Diskrimineringsombudsmannen, (2012), *Lika rättigheter i förskolan*
- Unicef, (2006) *Barnkonventionen*
- Salmson K. & Ivarsson J., (2015) *Normkreativitet i förskolan – om normkritik och vägar till likabehandling*, OLIKA förlag AB